

**Zagadnienia edukacyjne dla uczniów na czas odwołania
zajęć szkolnych przez MEN LO w Nowym Żmigrodzie
przedmioty: Historia, Wiedza o społeczeństwie nauczyciel
mgr Łukasz Mikulski**

Klasa I b- Historia

VIII tydzień 4 V- 8 V 2020

Temat: Konflikty na Bliskim Wschodzie

Zagadnienia:

1 Powstanie państwa Izrael

- 1947 ONZ dokonała podziału Palestyny na Bliskim Wschodzie na część arabską i żydowską
- 14 V 1948 Żydzi proklamowali własnego państw Izrael jego premierem został David Ben Gurion stolicą uczyniono Tel Awiw
- 1948- 1949 Wojna koalicji arabskiej z Izraelem w jej wyniku Izrael obronił swoją niepodległość
- Napływ ludności Żydowskiej do Izraela, zagospodarowanie nowych obszarów kraju, rozwój ekonomiczny państwa

2 Kryzys sueski

- 1956 Premier Egiptu Naser ogłosił nacjonalizację Kanału Sueskiego (upaństwowienie)
- X 1956 Wojska izraelskie zajęły Półwysep Synaj, następnie do konfliktu przyłączyła się także Francja i Wielka Brytania zajmując jego terytorium. Ze względu na sprzeciw USA i ZSRR, państwa zwycięskie musiały się wycofać z zajętych terenów

3 Wojna sześciodniowa

- 5 VI 1967 Wojska izraelskie zaatakowały koalicję arabską, uprzedzając jej uderzenie na Izrael w przeciągu sześciu dni pokonały koalicję Egiptu, Jordanii i Syrii zajmując Półwysep Synaj, Zachodni Brzeg Jordanu oraz Wzgórza Golan

- Izrael otrzymywał pomoc od USA natomiast koalicja arabska od ZSRR

4 Wojna Jom kippur

- 6 X 1973 Siły egipsko-syryjskie dokonały ataku na Izrael, który pod koniec października zdołał je odeprzeć po za granice swojego państwa

5 Konflikt palestyński pod koniec XX w

- 1964 Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP) przewodniczył jej Jasir Arafat, powiązana ściśle z nią organizacja Czarny Wrzesień dokonała zamachu w 1972 w Monachium w trakcie olimpiady zginęło 11 sportowców z Izraela

- 1978 Układ w Camp David porozumienie między Izraelem a Egiptem na jego mocy Izrael uznał istnienie państwa Izrael

- 1982 Interwencja Izraela w Libanie jej celem była likwidacja baz OWP na terenie tego państwa konflikt zakończył się w 1985

- 1987 Intifada (wojna kamieni) powstanie przeciwko okupacji przez Izrael terytorium Palestyny Zachodni Brzeg Jordanu i Strefa Gazy) nazwa zaczerpnięta od kamieni, którymi rzucano w izraelskich żołnierzy

-1993 Porozumienie w Waszyngtonie wzajemne uznanie się Izraela i OWP przewidywano także utworzenie Autonomii Palestyńskiej w Strefie Gazy i na Zachodnim Brzegu Jordanu

6 Rewolucja islamska w Iranie

- 1979 Władzę w Iranie przejął Ajatollah Chomeini przywódca Szytów, Najwyższy Prawnik Muzułmański, oparł swoje rządy na prawie zapisanym w Koranie „tzw. Rewolucja Islamska”

-1980-1988 wybuch wojny iracko-irańskiej żadna ze stron nie osiągnęła zwycięstwa, ustalono stan posiadania z przed wybuchu wojny.

Podręcznik str. 287-292

Temat: Blok wschodni w latach 60-70 XX w

Zagadnienia:

1 Rządy Chruszczowa

- XX Zjazd KPZR w 1956 uznał możliwość pokojowego współistnienia dwóch przeciwstawnych bloków politycznych na świecie wschodniego i zachodniego
- ZSRR pogodził się z niezależnością Jugosławii
- Podbój kosmosu 1957 Rosjanie wysłali na orbitę Sputnik pierwszy sztuczny satelita
- 1961 Jurij Gagarin odbył lot po orbicie satelitarnej ziemi
- Modernizacja rolnictwa włączenie nowych terenów na Syberii pod uprawę

2 Kryzys Kubański

- 1959 Przyjęcie rządów na Kubie przez Fidela Castro zwolennik komunizmu, wywołało to niezadowolenie USA
- 17 IV 1961 Desant w Zatoce Świń, emigranci kubańscy z inspiracji USA zamierzali obalić rządy Castro na Kubie, próba opanowania wyspy zakończyła się niepowodzeniem
- X 1962 Kryzys kubański blokada wyspy zorganizowana przez USA, spowodowana próbą zainstalowania przez ZSRR na Kubie wyrzutni rakiet jądrowych, ostatecznie ZSRR ustąpił zawracając statki płynące z bronią atomową, zdemontowano też część zainstalowanych wcześniej wyrzutni na wyspie, w ten sposób kryzys kubański został zażegnany

3 ZSRR pod rządami Breżniewa

- 1964 I sekretarzem KPZR został Leonid Breżniew
- Doktryna Breżniewa zakładała udzielenia pomocy przez ZSRR państwom, w których zagrożony był ustój socjalistyczny

4 Praska wiosna

- 1968 w Czechosłowacji I sekretarzem został wybrany Aleksander Dubček podjął on próby zdemokratyzowania państwa, złagodzona cenzurę, pozwolono istnieć opozycji politycznej mediom. Działania te określano, jako budowanie socjalizmu z ludzką twarzą, wzbudzało to niepokój krajów demokracji ludowej
- 20/21 VIII 1968 wkroczenie sił Układu warszawskiego do Czechosłowacji „operacja Dunaj” oznaczało to w praktyce kres dotychczasowych reform a ich twórcy zmuszeni zostali do złożenia samokrytyki a następnie odsunięto ich od władzy

- 1969 I Sekretarzem KPCZ został Gustáv Husák zwolennik polityki proradzieckiej
- Przykład praskiej wiosny w Czechosłowacji zobrazował społeczeństwu na świecie działanie doktryny Breżniewa

Podręcznik str.293-299

Klasa I b- Wiedza o społeczeństwie

VI tydzień 4 V- 8 V 2020

Temat: Powtórzenie wiadomości

Zagadnienia:

1 Czym są prawa człowieka

- Przyrodzone
- Powszechne
- Niezbymalne
- Nienaruszalne
- Prawa człowieka w ujęciu historycznym
- 1215 Magna Charta Libertatum- Wielka Karta Swobód
- Przywileje w Polsce
- 1776 Deklaracja Niepodległości USA
- 1789 Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela- Francja
- 1791 Konstytucja 3 maja- Rzeczpospolita
- 1807 Konstytucja Księstwa Warszawskiego
- 1948 Powszechna Deklaracja Praw Człowieka –ONZ

2 Generacje praw człowieka

I Generacja Praw

*Osobiste

* Polityczne

II Generacja

*Ekonomiczne

*socjalne

III Generacja

*Kolektywne solidarnościowe

3 Ochrona praw wolności w Polsce

- Rzecznik Praw Obywatelskich
- Rzecznik Praw Dziecka
- Trybunał Konstytucyjny
- Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
- Prawa człowieka zawarte w konstytucji RP

4 Łamanie praw człowieka

- Przyczyny łamania praw człowieka
- Państwa, w których łamie się prawa człowieka
- Międzynarodowe prawo humanitarne
- 1949 Konwencje Genewskie
- 1977 Dwa protokoły dodatkowe do Konwencji Genewskich

5 Tolerancja i przejawy ksenofobii

- Definicja tolerancji
- Nacjonalizm
- Kosmopolityzm
- Ksenofobia
- Szowinizm
- Rasizm
- Stereotyp

Klasa I a- Historia

VIII tydzień 4 V- 8 V 2020

Temat: Kultura średniowiecznej Europy

Zagadnienia:

1 Literatura

- Eposy rycerskie np. „Pieśń o Rolandzie, o Królu Arturze i Rycerzach Okrągłego Stołu
- Dante Alighieri „Boska Komedia” na treść utworu składa się wędrówka bohatera przez piekło czyściec i raj
- Francesco Petrarca „Sonety do Laury”
- Boccaccio Dekameron
- Biblia Pauperum „Ubogich” przekaz za pośrednictwem malowideł
- 1455 Wynalezienie druku przez Jana Gutenberga

2 Szkolnictwo

- Uniwersytety: Bolonia (Włochy), Sorbona (Francja), Oxford (Anglia), Padwa (Włochy), Akademia w Krakowie (Polska)
- Klasztory ośrodkiem kultury mieściły się w nich szkoły, biblioteki, skrytoria
- Nauczano w oparciu o siedem sztuk wyzwolonych Trivium i Quadrivium

3 Architektura

- Styl romański nazwa zaczerpnięta od Rzymu (Romanus- oznacza rzymski) upowszechnił się w X – XI w. Materiał budowlany stanowił kamień sklepienia w kształcie podkowy, Małe okna, mroczne pomieszczenia. Kościoły wznoszono w kształcie krzyża, ołtarz skierowany był na wschód w kierunku Jerozolimy miejsca gdzie narodził się Chrystus, przykładem tego stylu architektonicznego jest Kościół Benedyktynów w Cluny
- Styl gotycki nazwa pochodzi od plemiona Gotów, stosowany od XI w w budulcem była cegła, sklepienia krzyżowo-żebrowe, witraże okna zdobione scenami biblijnymi, strzeliste wieżyczki przykład katedra w Notre Dame (Francja)

4 Filozofia

- Teocentryzm z gr. THEOS- Bóg, CENTRUM z łac., punkt, co w połączeniu obydwu tych wyrazów oznacza Bóg w centrum uwagi, pogląd sprowadzający całokształt spraw ludzkich do Boga, jako najwyższej wartości

5 Łacina

- Język powszechnie używany w średniowiecznej Europie w takich przestrzeniach życia jak: nauka, literatura, modlitwa, dyplomacja

6 Wzorce osobowe

- Asceta: św. Franciszek z Asyżu
- Idealny władca Karol Wielki
- Doskonały rycerz Roland

Podręcznik:272-279

Temat: Powtórzenie wiadomości

Zagadnienia

1 Początki Państwa polskiego

- Organizacja państwa pierwszych Piastów
- Chrzest Polski
- Rozbudowa państwa polskiego

2 Polska pod rządami Bolesława Chrobrego

- Polityka wzmacniania państwa
- Chrystianizacja Prus
- Zjazd gnieźnieński

3 Bolesław Chrobry w walce o suwerenność

- Wojny Chrobrego z Niemcami 3 etapy
- Wojny z Rusią
- Polska królestwem

4 Kryzys Monarchii Piastów

- Rządy Mieszka II
- Najazd na ziemie polskie wojsk niemiecko-ruskich
- Spór Mieszka z Bezprymem

- Powstanie ludowe

- Reakcja pogańska

5 Od Bolesława Śmiałego do Bolesława Krzywoustego

- Odnowa państwowości polskiej

- Rządy Kazimierza Odnowiciela

- Rządy Bolesława Śmiałego

- Rządy Władysława Hermana

- Polska Bolesława Krzywoustego

- Chrystianizacja Pomorza

6 Ustawa sukcesyjna Bolesława Krzywoustego

- Walka o seniorat

- Książęta dzielnicowi

7 Między cesarstwem a Papiestwem

- Kluniacka reforma kościoła

- Konflikty między władzą świecką a kościelną spór Henryka IV z Grzegorzem VII

- 1122 Konkordat Wormacji

8 Wyprawy krzyżowe

- Przyczyny

- Przebieg

9 Najazdy mongolskie

- Ekspansja mongolska

10 Miasto i wieś w średniowieczu

- Przemiany w rolnictwie

- Rozwój miast

- Produkcja rzemieślnicza

- Handel

- Gospodarka pieniężna

11 Kościół w średniowieczu

- Scholastyka
- Zakony kontemplacyjne
- Zakony żebracze
- Herezje
- Niewola awiniońska papieży
- Schizma zachodnia

12 Europa późnego średniowiecza

- Wojna stuletnia

13 Powstanie husyckie w Czechach- Podboje Imperium Osmańskiego

- Husytyzm
- Podboje Osmańskie

14 Kultura średniowiecznej Europy

- Literatura
- Szkolnictwo
- Architektura
- Filozofia
- Łacina
- Wzorce osobowe

Klasa I a- Wiedza o społeczeństwie

VIII tydzień 4 V- 8 V 2020

Temat: Władza wykonawcza- Prezydent RP

Zagadnienia:

- 1 Wybór prezydenta

- Prezydent wybierany jest na kadencję pięcioletnią, ponownie może pełnić tą funkcję tylko raz. Zostaje nim obywatel polski, który w dniu wyborów ma ukończone 35 lat i korzysta z pełni praw wyborczych

- Kandydata zgłasza liczba, co najmniej 100 tysięcy obywateli. Prezydentem zostaje ten kandydat, który otrzymał więcej niż połowę ważnych głosów, jeżeli żaden z kandydatów nie uzyska takiej większości to za 14 odbywa się druga tura wyborów z udziałem dwóch kandydatów, którzy w pierwszej turze otrzymali najwięcej głosów

- wybory prezydenckie ogłasza Marszałek Sejmu są one: Powszechne. Równe, Bezpośrednie, Większościowe i odbywają się w głosowaniu tajnym

2 Uprawnienie Prezydenta

- Inicjatywa ustawodawcza

- Powoływanie rządu

- Zarządzanie wyborów do Sejmu i Senatu

- Weto ustawodawcze

- Podpisywanie ustaw

- Ratyfikacja umów międzynarodowych

- Prawo łaski

- Nadawanie obywatelstwa polskiego, odznaczeń, tytułów naukowych

- Zwierzchnictwo nad siłami zbrojnymi

3 Odpowiedzialność Prezydenta RP

- Prezydent nie ponosi odpowiedzialności parlamentarnej w przypadku naruszenia konstytucji, może być pociągnięty do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu

4 Kadencja Prezydenta

-Rozpoczyna się w dniu złożenia przez niego przysięgi wobec Zgromadzenia Narodowego

- Skrócenie kadencji, zrzeczenie się prezydentury, śmierć, Zgromadzenie Narodowe uznaje niezdolność Prezydenta do sprawowania funkcji, Trybunał Stanu na mocy orzeczenia może odwołać z urzędu

5 Akty normatywne o randze ustawy

- Ogłasza Prezydent w okolicznościach, gdy nie może zebrać się Parlament np. w przypadku wybuchu wojny

6 Polscy Prezydenci

1922 Gabriel Narutowicz

1922-1926 Stanisław Wojciechowski

- 1936- 1939 Ignacy Mościcki

- 1947- 1952 Bolesław Bierut

-1989 - 1990 Wojciech Jaruzelski

- 1990 -1995 Lech Wałęsa

- 1995- 2000 Aleksander Kwaśniewski

- 2000-2005 Aleksander Kwaśniewski

- 2005- 2010 Lech Kaczyński

- 2010- 2015 Bronisław Komorowski

- 2015 Andrzej Duda

Podręcznik:155-161

Klasa II b, a -Historia i społeczeństwo

VIII tydzień 4 V- 8 V 2020

Temat: Okupowana Polska

Zagadnienia:

1 Podział Terytorium Polski

- 28 IX 1939 Niemiecko-radziecki układ o przyjaźni i granicach zawarty w Moskwie podzielił on obszar RP między ZSRR a III Rzeszą, historycy nazywają to wydarzenie, jako czwarty rozbiór Polski

- III Rzesza ok. 188 tys km² z 22 mln mieszkańców, ZSRR ok. 192 tys km² z 13 mln mieszkańców

2 Okupacja niemiecka

*Ziemie zachodnie i północne przyłączono do III Rzeszy tworząc z nich kilka okręgów:

- Okręg Gdańsk Prusy Zachodnie
- Kraj Warty
- Prowincja Śląska
- Rejencja Ciechanowska

* Ziemie centralnej Polski utworzono z nich 26 X 1939 Generalne Gubernatorstwo (GG) kontrolowane przez III Rzesze, dzieliło się ono na 4 dystrykty:

- Krakowski
- Warszawski
- Lubelski
- Radomski

- Generalnym Gubernatorem został doktor nauk prawnych Hans Frank, z siedzibą na Wawelu

- 6 XI 1939 Sonderaktion Krakau- „Akcja Specjalna Kraków” aresztowanie profesorów Uniwersytetu Jagiellońskiego, których osadzono w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen

-1940 Akcja „AB” nazwana tak od jej niemieckiego skrótu Ausserordentliche Befriedungsaktion – „Nadzwyczajna Akcja Pacyfikacyjna” wymierzona przeciwko polskiej inteligencji, aresztowania zesłania do obozów w jej wyniku śmierć ponieśli min. Janusz Kusociński, Maciej Rataj, Tadeusz Boy-Żeleński, Maksymilian Maria Kolbe

3 Okupacja sowiecka

- X 1939 wybory na Kresach Wschodnich po ich przeprowadzeniu tereny te włączono do Białoruskiej i Ukraińskiej Republiki Rad

- Sowietyzacja narzucenie wzorców obowiązujących w ZSRR, wymiana waluty polski złoty zastąpiony został rublem, przymusowe nadawanie obywatelstwa sowieckiego, kolektywizacja wsi, deportacje do łagrów na Syberii

- Zbrodnia katyńska oficerowie polscy, którzy znaleźli się w sowieckiej niewoli zostali osadzeni w obozach Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie odmówili oni współpracy z władzami radzieckimi, które wydały rozkaz ich wymordowania. Egzekucji dokonano

w Katyniu koło Smoleńska w Charkowie i w Miednoje w kwietniu i maju 1940.
Zbrodnię katyńską ujawnili Niemcy w 1943

4 Powstanie w getcie warszawskim

- 1942 Działalność Żydowskiej Organizacji Bojowej (ŻOB), której przewodniczył Mordechaj Anielewicz

- 19IV-16V 1943 Wybuch powstania w getcie warszawskim, ludność żydowska próbując ratować swoje życie chwyciła za broń, po miesiącu ciężkich walk z przeważającymi siłami niemieckimi powstanie zostało stłumione ostatnim jego przywódcą był Marek Edelman

Podręcznik: str.161-162

Temat: Władze polskie w czasie II wojny światowej

Zagadnienia:

1 Rząd polski na emigracji

- 17 IX 1939 Władze polskie przekroczyły granice z Rumunią a następnie zostały tam internowane, prezydent Mościcki działając na mocy konstytucji kwietniowej z 1935 wyznaczył nowy rząd, który został powołany we Francji

- 30 IX 1939 Prezydentem Polski na uchodźstwie został wybrany Władysław Radkiewicz, w listopadzie 1939 urząd premiera powierzono Władysławowi Sikorskiemu, w listopadzie 1939 objął on także stanowisko Naczelnego Wodza Polskich Sił Zbrojnych

- 9 XII 1939 Powołano Radę Narodową RP, której przewodniczył Ignacy Jan Paderewski zasiadali w niej przedstawiciele stronnictw i partii politycznych, stanowiła ona organ doradczy wobec rządu i prezydenta

- Siedziba rządu polskiego mieściła się we Francji w Angers a po jej klęsce w czerwcu 1940 przeniesiono ją do Londynu

2 Układ Sikorski - Majski

- 30VII1941 w Londynie został podpisany układ polsko-radziecki stroną polską reprezentował premier Władysław Sikorski, natomiast radziecką Iwan Majski. Na jego mocy wznowiona zostały stosunki dyplomatyczne anulowano traktaty radziecko-niemieckie z 1939 zapowiadano także utworzenie Armii Polskiej w ZSRR, strona radziecka zobowiązała się również do wydania amnestii dla Polaków więzionych na terytorium ZSRR

3 Ujawnienie zbrodni katyńskiej

-13 IV 1943 Niemcy powiadomili opinię publiczną o odkryciu masowych grobów polskich oficerów w lesie katyńskim koło Smoleńska. Rząd Polski zwrócił się do Czerwonego Krzyża w Genewie o zbadanie tej sprawy, zaradzano także wyjaśnić od strony radzieckiej

- 25 IV 1943 ZSRR zerwał stosunki dyplomatyczne z rządem polskim na emigracji

4 Katastrofa w Gibraltarze

- 4 VII 1943 Samolot, w którym podróżował gen. Sikorski uległ katastrofie w wyniku, której Gen. poniósł śmierć. Następstwem tych wydarzeń były zmiany w rządzie emigracyjnym, premierem został Stanisław Mikołajczyk naczelnym wodzem gen Kazimierz Sosnkowski

5 Komuniści polscy w czasach II wojny światowej

- 5 I 1942 Utworzenie Polskiej Partii Robotniczej (PPR) na jej czele stanął Marcei Nowotko zadaniem tej partii było dążenie do przyjęcia władzy przez komunistów w Polsce. Ramieniem zbrojnym organizacji była Gwardia Ludowa

- III 1943 Związek Patriotów Polskich powstały na terenie ZSRR przewodniczyła mu Wanda Wasilewska program: organizowanie armii polskiej w ZSRR

- 31 XII 1943 KRN Krajowa Rada Narodowa jej przewodniczącym został Bolesław Bierut, zapowiadano utworzenie rządu tymczasowego

Podręcznik str. 156-157

Temat: Polskie Państwo Podziemne

Zagadnienia

1 Początki konspiracji

- 27 IX 1939 Służba Zwycięstwu Polski (SZP) organizacja konspiracyjna na czele, której stanął Michał Karaszewicz-Tokarzewski

- 13 XI 1939 Związek Walki Zbrojnej (ZWZ) zastąpił on ((SZP). Komendantem głównym został gen Kazimierz Sosnkowski przebywający we Francji, natomiast w Polsce reprezentantami ZWZ zostali Stefan Rowecki PS „Grot”- tereny okupowane przez Niemcy a także Michał Karaszewicz Tokarzewski - obszary okupowane przez ZSRR

- VI 1940 Po kapitulacji Francji Komendę Główną AK przeniesiono do Polski na jej czele stanął Stefan Rowecki Grot

- 14 II 1942 Przekształcenie ZWZ w AK- Armię Krajową

2 Organizacja Polskiego Państwa Podziemnego, opierała się na 3 ośrodkach władzy:

I Komenda Główna ZWZ - AK - siła zbrojna

II Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP) sprawował kontrolę nad organizacjami politycznymi, na jego czele stanął Kazimierz Pużak

III Delegat Rządu na Kraj, pełnomocnik rządu kierujący administracją cywilną pierwszym delegatem został Cyryl Ratajski

- Struktura Terenowa ZWZ Polska podzielona była na Okręgi - (Województwa) te dzieliły się na Obwody- (Powiaty) a najniższym szczeblem była – Placówka (obejmująca jedną lub kilka gmin)

3 Działalność zbrojno sabotażowa

- IX 1939 Szare Szeregi

- 1940 W ramach ZWZ do prowadzenia walki zbrojnej powołano pion bojowy o nazwie Związek Odwetu - (ZO) w 1941 organizację „Wachlarz”. Jesienią 1942 z grup tych utworzono Kierownictwo Dywersji (KEDYW), które zajmowało się koordynacją działań dywersyjnych, dowodził nim płk. August Emil Fieldorf Ps. „Nil”

4 Akcje bojowe ZWZ-AK

- 26 III 1943 Akcja pod Arsenalem odbicie z rąk niemieckich harcmistrza Jana Bytnara ps.”Rudy”

Podręcznik str.163-164

Klasa II b, a Wiedza o społeczeństwie- rozszerzenie

VIII tydzień 4 V- 8 V 2020

Temat: Analiza testów maturalnych

Temat: Władza państwowa

Zagadnienia:

1 Definicja władzy państwowej- zdolność do kierowania społeczeństwem poprzez wydawanie a także narzucanie decyzji. Podmiotami władzy są osoby lub grupy osób, wydające decyzje, natomiast adresatami są ci, którzy muszą się tym decyzjom podporządkować

2 Legitymizacja władzy państwowej z jęz. łac. Legitimus - zgodny z prawem oznacza to, że rządzący muszą uzyskać akceptację społeczeństwa

3 Typologia legitymizacji według Maxa Webera:

- Tradycyjna przekonanie, że władza pochodzi od Boga, prawo do jej dziedziczenia przysługuje określonym rodom np. rodzinom królewskim, cesarskim
- Charyzmatyczna, od grec. Charisma - dar przeświadczenie, że sprawujący władzę uzyskał do niej prawo dzięki wyjątkowym zdolnościom np. męstwu, sprawiedliwości, świętobliwości, uczciwości i tp. W Polsce np. Józef Piłsudski
- Legalna rządzący zdobył władzę na mocy obowiązującego prawa np. wybór prezydenta w wyborach powszechnych, posłów, senatorów

4 Patologie władzy

- Alienacja z łac. Alienus- należący, do kogo innego, dystansowanie się organów państwa od społeczeństwa podział na my społeczeństwo oni władza
- Centralizacja uprawnień przewaga organów centralnych państwa, nad administracją terenową
- Korupcja z łac. Corruptio – przekupstwo zepsucie przyjmowanie korzyści majątkowych przez osoby sprawujące władzę
- Partykularyzm z łac. Particularis- oddzielny dbanie o interesy pewnych regionów kraju lub określonych grup społecznych z pominięciem interesu ogółu np. w latach PRL przychylnością władzy cieszyli się górnicy
- Nepotyzm z łac. Nepos - bratanek obsadzanie wysokich stanowisk krewnymi
- Brutalizacja polityki wykorzystywanie środków przymusu, policji, wojska, służb w celu tłumienia strajków, inwigilacja opozycji. Przykłady z historii Poznański Czerwiec 1956, grudzień 1970. Pacyfikacja Kopalni Wujek w 1981

Podręcznik str. 271-274

Temat: Funkcje państwa

Zagadnienia:

1 Cechy państwa:

- Państwo jest polityczną, terytorialną i przymusową organizacją społeczeństwa

* organizacja polityczna władza państwowa posiada zdolność do kierowania społeczeństwem

* Suwerenność ma charakter wewnętrzny zarządzanie obywatelami w granicach państwa a także zewnętrzny oznacza niezależność od innych państw na arenie międzynarodowej

* Terytorium obejmuje obszar określony granicami: lądowa, przestrzeń powietrzna, przybrzeżne wody terytorialne

* Przymusowość państwo dysponuje środkami prawnymi, wobec obywateli, aby zmusić ich do przestrzegania litery prawa, np. przymus ekonomiczny płacenie podatków, fizyczny interwencje służb w zakresie zakłócania porządku publicznego, kary np. osadzanie w więzieniu i tp.

2 Funkcje państwa

- Prawodawcza Tworzenie prawa (Legislacja) przez Sejm i Senat

- Administracyjna zarządzanie przez Radę Ministrów określonymi dziedzinami życia takimi jak: gospodarka, finanse, oświata, ochrona zdrowia i tp.

- Porządkowa zapewnienie ładu i porządku publicznego przez policję, prokuraturę, wymiar sprawiedliwości

- Kulturalno oświatowa prowadzenie szkół domów kultury, wspieranie twórczości artystycznej

- Socjalna zapewnienie minimum egzystencji obywatelom, walka z bezrobociem

- Gospodarcza Organizowanie gospodarki a także oddziaływanie na nią przez aparat państwowy, ochrona produkcji krajowej. W Polsce obowiązuje gospodarka wolnorynkowa

Podręcznik: 275-279

Temat: analiza testów maturalnych

